

Tampereen kaupunki

Opetushallitus
PL 380
00531 Helsinki

Lausuntopyynnön diaarinumero: OPH-5662-2026

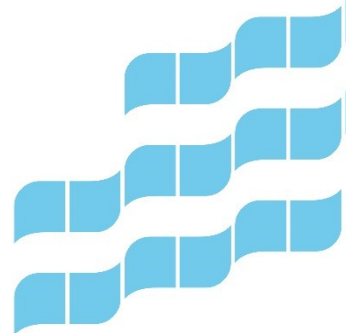
Tampereen kaupungin lausunto lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelman perusteita ja kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden muutoksia koskevista luonnoksista

Opetushallitus pyytää lausuntoja lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelman perusteita ja kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden muutoksia koskevista luonnoksista. Niitä koskeva lausuntokierros alkaa 14.8.2026 ja päättyy 11.9.2026.

Opetushallitus on laatinut luonnoksen lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiksi ja tehnyt muutoksia kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteisiin. Molemmat perusteet koskevat aikuisia maahanmuuttajia. Lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden laadinnassa on hyödynnetty vuonna 2012 laadittuja maahanmuuttajien lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelman perusteita ja vuonna 2017 laadittua vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelmasuosittelusta. Lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden laadinta ja kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden muutokset perustuvat Petteri Orpon hallitusohjelman mukaiseen kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten kokonaisuudistukseen.

Opetushallitus julkaisee perustemääräykset lokakuun lopussa 2026. Koulutuspalvelun tuottajat laativat perusteiden pohjalta suunnitelman lukutaitokoulutuksen toteuttamisesta ja päivittävät paikalliset kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelmat. Opetussuunnitelmien perusteiden mukaiset paikalliset opetussuunnitelmat tulevat voimaan 1.1.2027.

Perustetyön taustalla on pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukainen kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten kokonaisuudistus. Muutokset perustuvat eduskunnan hyväksymään hallituksen esitykseen HE 74/2026 vp, ja lakimuutokset tulevat voimaan 1.1.2027. Lukutaitokoulutuksen järjestäminen siirtyy työvoimaviranomaisen vastuulle, ja kotoutumiskoulutusta järjestetään jatkossa vain työvoimakoulutuksena. Kotoutumiskoulutuksessa mahdollistetaan koko- tai osa-aikatyön tekeminen koulutuksen rinnalla siten, että kotoutumiskoulutuksen yhdistäminen joustavasti työhön tai yrittäjyyteen on mahdollista.

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten kokonaisuudistusuudistuksen tavoitteena on kehittää kotoutumisen alkuvaiheen palveluja nykyistä kannustavammiksi ja velvoittavammiksi sekä vahvistaa maahanmuuttajan omaa vastuuta kotoutumisestaan. Lukutaitokoulutuksen tavoitteena on edistää kotoutuja-asiakkaan suomen tai ruotsin kielen, luku- ja kirjoitustaidon sekä muun työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavan osaamisen kehittymistä. Kotoutumiskoulutuksen uudistamisen tavoitteena on vahvistaa sen joustavia toteutustapoja ja tätä kautta edistää maahanmuuttajien työllistymistä, työsuhteiden jatkuvuutta ja kotoutumista.

Lausunto:

LUKUTAITOKOULUTUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET

Anna palautetta ja muutosehdotuksia lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

1. Johdanto

Valitse sopiva vaihtoehto:

- ☒ Kuvaus on riittävä.
- Kuvausta tulee täydentää/muuttaa seuraavasti:

2. Lukutaitokoulutuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

Valitse sopiva vaihtoehto:

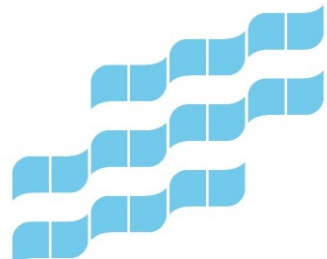
- Kuvaus on riittävä.
- ☒ Kuvausta tulee täydentää/muuttaa seuraavasti:

Tampereen kaupunki näkee lukutaitokoulutuksen kohderyhmän huomioiden tarkoituksenmukaisena, että opetussuunnitelmassa korostuvat luku- ja kirjoitustaidon perusteet, numeeriset ja matemaattiset taidot, digitaaliset taidot ja suomalaisen arkeen liittyvä osaaminen sekä perustiedot suomalaisesta yhteiskunnasta, kulttuurista ja työelämästä. Tampereen kaupunki kuitenkin korostaa vahvan työelämäorientaation sisällyttämistä myös osaksi lukutaitokoulutusta, opiskelijoiden lähtökohdat huomioiden. Kunnilla ja työvoimaviranomaisilla on vahvat intressit tukea ja ohjata kaikista taustoista tulevia työkäisiä kuntalaisia kohti työelämää ja on ensiarvoisen tärkeää, että koulutuksissa ja muissa työllistymistä ja kotoutumista edistävissä palveluissa ohjaus on yhdenmukaista.

3. Koulutuksen kohderyhmät

Valitse sopiva vaihtoehto:

- Kuvaus on riittävä.
- ☒ Kuvausta tulee täydentää/muuttaa seuraavasti:

Tampereen kaupunki näkee tarkoituksenmukaisena, että opiskelijavalinnassa voidaan tarvittaessa hyödyntää laajempaa valintaryhmää, jossa on mukana myös koulutuksen järjestäjän edustajia ja muita asiantuntijoita. Tampereen kaupunki pitää tärkeänä, että lukutaitokoulutuksen kohderyhmän ja opiskelijavalinnan prosessin kuvauksessa huomioidaan myös ne asiakkaat, jotka eivät ole työvoimaviranomaisen asiakkuudessa. Vaikka lukutaitokoulutus jatkossa järjestetään työvoimaviranomaisen toimesta ja opiskelijavalinnasta vastaa työvoimaviranomainen, eivät kaikki koulutukseen hakeutuvat ja valittavat opiskelijat kuitenkaan välttämättä ole työvoimaviranomaisen asiakkuudessa.

4. Koulutuksen laajuus ja kesto

Valitse sopiva vaihtoehto:

- Kuvaus on riittävä.
- ☒ Kuvausta tulee täydentää/muuttaa seuraavasti:

Tampereen kaupunki kannattaa joustavia opetusjärjestelyjä ja -rakenteita, jotka huomioivat opiskelijoiden yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet esimerkiksi koulutuksien osien kertaamiseen tai toisaalta nopeutettuun etenemiseen ja siirtymiseen eteenpäin esimerkiksi kotoutumiskoulutukseen. On kuitenkin aiheellista huomioida, että esimerkiksi opiskelijaksi ottaminen ympäri vuoden ilman sidonnaisuutta lukuvuoteen saattaa olla haastavaa oppilaitoksissa, joiden toiminta perustuu kiinteästi lukuvuosiajateeluun ja toistuviin loma-aikoihin. Koulutuksen moduulimuotoinen rakenne on kannatettava, opintojen rakennetta selkeyttävä ja edistää opintojen jatkamista mahdollisten elämäntilanteiden muutoksista johtuvien katkoksen jälkeen.

5. Koulutuksen järjestämisen lähtökohdat

Valitse sopiva vaihtoehto:

- ☒ Kuvaus on riittävä.
- Kuvausta tulee täydentää/muuttaa seuraavasti:

6. Koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelma

Valitse sopiva vaihtoehto:

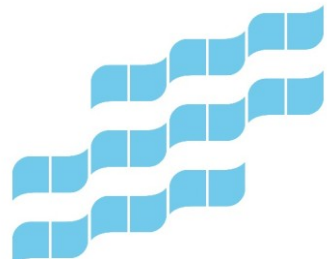
- ☒ Kuvaus on riittävä.
- Kuvausta tulee täydentää/muuttaa seuraavasti:

7. Koulutuksen toteuttaminen

Valitse sopiva vaihtoehto:

- Kuvaus on riittävä.
- ☒ Kuvausta tulee täydentää/muuttaa seuraavasti:

Tampereen kaupunki pitää tärkeänä, että opetussuunnitelman perusteet mahdollistavat laajasti erilaisia koulutuksen järjestämisen tapoja ja opetusjärjestelyjä. Verkko-opetus lukutaitokoulutuksessa edellyttää kuitenkin tarkkaa harkintaa ja määrittelyä, missä tilanteessa ja mille yksilöidylle lukutaitokoulutuksen kohderyhmälle se voisi olla tarkoituksenmukainen vaihtoehto.

Siinä missä tietyille kohderyhmille verkko-opetus ei sovellu lainkaan, jollekin toiselle kohderyhmälle osittainen verkko-opetus olla voi olla hyödyksi ja vahvistaa opiskelijan digitaitoja tulevaisuuden opintoja ja työelämää varten.

8. Ohjaus ja oppimisen tuki

Valitse sopiva vaihtoehto:

- ☒ Kuvaus on riittävä.
- Kuvausta tulee täydentää/muuttaa seuraavasti:

9. Arviointi lukutaitokoulutuksessa

Valitse sopiva vaihtoehto:

- Kuvaus on riittävä.
- ☒ Kuvausta tulee täydentää/muuttaa seuraavasti:

Tampereen kaupunki korostaa, että lukutaitokoulutuksen järjestäjän työvoimaviranomaiselle toimittaman arvioinnin tulee sisältää tieto siitä, mikä on asiakkaan suositeltu jatkopolku koulutuksen jälkeen, sekä selkeästi ilmoitettu luku- ja kirjoitustaidon taso jokaisella osa-alueella eurooppalaisen viitekehyksen mukaisesti. Jos asiakas ei ole saavuttanut mekaanista luku- ja kirjoitustaitoa siirtyäkseen kotoutumiskoulutukseen, tulee arvioinnissa ilmetä, miten kielitaito on kehittynyt ja millaista koulutusta asiakas seuraavaksi tarvitsee.

10. Lukutaitokoulutuksen tavoitteet ja sisällöt

Valitse sopiva vaihtoehto:

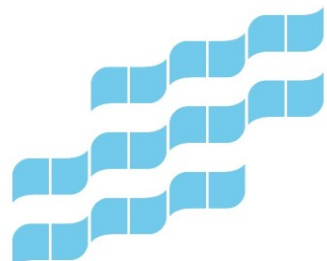
- Kuvaus on riittävä.
- ☒ Kuvausta tulee täydentää/muuttaa seuraavasti:

Tampereen kaupunki näkee, että lukutaitokoulutuksen keskeisenä tavoitteena ja ohjaavana periaatteena tulisi olla, että koulutuksen opiskelijat pääsääntöisesti saavuttavat sellaisen mekaanisen kielitaidon, joka mahdollistaa etenemisen kotoutumiskoulutukseen.

Arviointilomake ja todistusmalli

Anna palautetta lukutaitokoulutuksen arviointilomakkeesta ja todistusmallista.

Tampereen kaupunki pitää koulutuksen arviointilomaketta selkeänä ja näkee, että lomakkeen avulla arviointi on tarkoituksenmukaista ja se tuottaa myös opiskelijalle selkeää ja konkreettista tietoa hänen osaamisestaan. Tampereen kaupunki pitää tärkeänä, että lukutaitokoulutuksen järjestäjällä on velvollisuus toimittaa loppuarviointi työvoimaviranomaiselle tai kunnalle yhdessä sovitun mallin ja prosessin mukaisesti.

KOTOUTUMISKOULUTUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEIDEN MUUTOKSET

Kommentoi kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden muutoksia.

1. Johdanto

Valitse sopiva vaihtoehto:

- Ei kommentoitavaa muutoksiin.
- ☒ Kommentit muutoksiin:

Tampereen kaupunki pitää tärkeänä, että kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet mahdollistavat joustavat tavat toteuttaa kotoutumiskoulutusta opiskelijoiden yksilölliset tarpeet ja työmarkkinoiden ajankohtaisen tilanteen huomioiden. Tampereen kaupunki katsoo, että kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa tulee kielitaidon, jatko-opintovalmiuksien ja yhteiskunnassa toimimisen edellytysten ohella korostaa kotoutumiskoulutusten työelämälähtöisyyttä ja roolia työllisyyden edistämisessä. Koulutuksen työelämäyhteyksiä ja työharjoittelujaksojen osuutta osana koulutusta tulee entisestään vahvistaa. Kuten opetussuunnitelman perusteiden luonnoksessa todetaan, kotoutumiskoulutus on keskeinen osa kunnan kotoutumisohjelmaa, jolloin kotoutumiskoulutuksella on merkittävä rooli opiskelijoiden työelämässä tarvittavan kielitaidon, muiden työelämävalmiuksien, työntekijän oikeuksien ja velvollisuuksien hahmottamisen, työnhakutaitojen ja työmarkkinaymmärryksen kehittämisessä. Kotoutumiskoulutuksen ensisijainen tavoite tulee olla opiskelijoiden kestävien työurien tukeminen ja laadukkaan työllisyysasteen edistäminen

2. Kotoutumiskoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

Valitse sopiva vaihtoehto:

- ☒ Ei kommentoitavaa muutoksiin.
- Kommentit muutoksiin:

3. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

Valitse sopiva vaihtoehto:

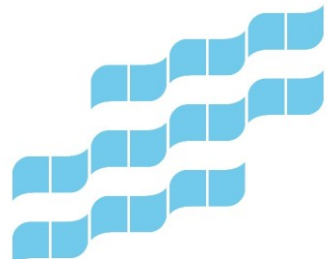
- ☒ Ei kommentoitavaa muutoksiin.
- Kommentit muutoksiin:

4. Koulutuksen laajuus ja sisältö

Valitse sopiva vaihtoehto:

- Ei kommentoitavaa muutoksiin.
- ☒ Kommentit muutoksiin:

Tampereen kaupunki pitää tärkeänä, että opetussuunnitelman perusteet mahdollistaa kotoutumiskoulutuksen toteuttamisen joustavasti, työelämälähtöisesti ja heterogeenisen asiakaskunnan erilaiset tarpeet huomioiden. Erityisen tärkeää on, että kotoutumiskoulutus ei välttämättä pääty opiskelijan aloittaessa työn tai yritystoiminnan, vaan kotoutumiskoulutusta voidaan

tarpeen mukaan sovittaa osaksi opiskelijan muuttunutta tilannetta. Tämä osaltaan tukee opiskelijoiden mahdollisuuksia kestäviin työuriin.

5. Arviointi kotoutumiskoulutuksessa

Valitse sopiva vaihtoehto:

- Ei kommentoitavaa muutoksiin.
- ☒ Kommentit muutoksiin:

Tampereen kaupunki korostaa, että kotoutumiskoulutuksen järjestäjällä tulee olla velvollisuus toimittaa loppuarviointi työvoimaviranomaiselle tai kunnalle yhdessä sovitun mallin ja prosessin mukaisesti. Loppuarvioinnin tulee vähintään sisältää kuvaus asiakkaan jatkolusta ja saavutetuista tavoitteista tarkemmalla tasolla, kuin opiskelijalle itselleen toimitettavassa todistuksessa. Kotoutumiskoulutuksen järjestäjällä tulee olla velvollisuus toimittaa loppuarviointi myös niissä tapauksissa, kun asiakas keskeyttää koulutuksen.

6. Kotoutumiskoulutuksen osa-alueiden keskeiset tavoitteet ja sisällöt

Valitse sopiva vaihtoehto:

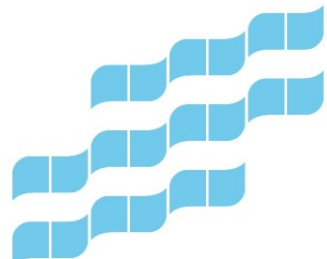
- Ei kommentoitavaa muutoksiin.
- ☒ Kommentit muutoksiin:

Tampereen kaupunki pitää erittäin tärkeänä, että opetussuunnitelman perusteissa työelämäosaaminen on omana kokonaisuutenaan ja keskiössä on kestävien työurien tukeminen. Kotoutumiskoulutuksen työelämää ja työntekijän oikeuksia ja velvollisuuksia käsittelevät kokonaisuudet ovat tärkeitä työperäisen hyväksikäytön ennaltaehkäisyn näkökulmasta. Opetussuunnitelman perusteissa olisi lisäksi hyvä entisestään korostaa työelämätietoutta erityisesti ajankohtaisen työllisyystilanteen ja paikallisten työmarkkinoiden näkökulmasta. Opiskelijoita tulee tukea oman osaamisen tunnistamisessa ja urasuunnittelussa paikalliset työmarkkinat ja työllisyystilanne huomioiden.

7. Ohjaus ja oppimisen tuki

Valitse sopiva vaihtoehto:

- ☒ Ei kommentoitavaa muutoksiin.
- Kommentit muutoksiin:

Lisätietoja:

Mari Taverne
Palvelujohtaja
Tampereen kaupunki
040 80 12 686
etunimi.sukunimi@tampere.fi

